ئەۋلاد گۈرۈپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى

«ئاق پاراخوت» ناملىق رومانىدىن تەسىراتلىرىم

يوللىغۇچى: ئاكادېمىيە يوللانغان ۋاقتى: 2016- يىل 10- سېنتەبىر ئورنى: ئومۇمى، ئەدەبىيات گۈلزارى

ULY gha aylandurup körüsh USY gha aylandurup körüsh UEY gha aylandurup körüsh

ھەببۇللا ئابلىمىت (گېرمانىيە)

يازغۇچى چىڭگىز ئايتماتوف (1928.12.12 – 2008.6.10) قىرغىز خەلقىنىڭ ئاتاقلىق يازغۇچىسى، داڭلىق ژۇرنالىست، تەرجىمان ۋە مەشھۇر سىياسەتچىسى ئىدى. چىڭگىز ئايتماتوف يالغۇز قىرغىز خەلقىنىڭلا ئەمەس، بەلكى ئۇ پۈتۈن تۈرك ۋە ئىسلام دۇنياسىنىڭ داڭلىق ئەدەبىياتچىسىدۇر.

مەن بۇ مۇھتەرەم يازغۇچىنىڭ «ئاق پاراخوت» ناملىق رومانىنىڭ تۈركچە تەرجىمىسىنى ئوقۇپ چىقىپ، يازغۇچى چىڭگىز ئايتماتوۋنىڭ بىر ئىلاھى كۆچكە تولغان پاك يۈرەككە ئىگە يازغۇچى ئىكەنلىكىنى تېخىمۇ چوڭقۇر چۈشەندىم.

بۇ رومان بولسا قىرغىزستاننىڭ بىر تاغلىق جىلغىسىدا بەش – ئالتە ئىنسان ياشاشقا مەجبۇر بولغان، بوۋىسىدىن باشقا ياخشى كۆرىدىغان ئادەمى بولمىغان، ھاياتى بەختسىز ئۆتىدىغان پەقەت خىيال دۇنياسىدىلا بەختلىك بولۇشقا تىرىشقان بىر ئۆسمۈرنىڭ ھايات سەرگۈزەشتىلىرى ۋە ئىدىيەسىدىكى توقۇنۇشلارنى ئىپادىلەيدىغان بىر ئەسەر.

رومانىدىكى پېرسوناژلار:

1. مۇمىن بوۋاي: ناھايىتى ئاق كۆڭۈل، ئىنسانلارغا قولىدىن كېلىشچە ياردەم قىلىدىغان، تۇرمۇشتا تىرىشچان 60-70-ياشلاردىكى بىر بوۋاي. ئۇ شۇ يەردىكى ئورۇزقۇلنىڭ قولىدا ئىشلەيدىغان، جىلغىدىكى ئۆچ ئۆينىڭ بىرىدە 2-قېتىم ئۆيلىنىپ ئالغان ئايالى بىلەن ۋە نەۋرىسى بىلەن بىرگە ياشايدۇ.

2. رومانىنىڭ باش قەھرىمانى بالا: 6-7-ياشلاردىكى بويى ئۆز يېشىغا قارىغاندا ئانچە ئۆسمىگەن، سالپاڭ قۇلاقلىق، ئۆزى سەت بىر ئۆسمۈر بولۇپ، ھېچبىر دوستى بولمىغان، خىيال پەرەس ۋە بەختسىز بىر ئۆسمۈر. بالىنىڭ ساپلىقى، پاك يۈرەكلىكى، ئىچكى دۇنياسىدىكى ھېسلىرىنى كەلگۈسىنىڭ سۈمبۈلى قىلىدۇ. بالا تەبىئەتنى ئىنتايىن ياخشى كۆرىدۇ.

3. ئورۇزقۇل: سېمىز، قاقاش، ھاراق ئىچىشنى ياخشى كۆرىدىغان، ئىنسانلار ۋە تەبىئەتتىن نەپرەتلىنىدىغان، تەرسا بىرى بولۇپ، ئۇ شۇ جىلغىدىكى ئورمان قوغداش پونكىتىنىڭ باشلىقى بولغىنى بىلەن ئورمانلارغا ئەڭ زىيان بېرىدىغان بىرى.

4. بەكەي: مۇمىن بوۋاينىڭ قىزى، ئورۇزقۇلنىڭ ئايالى، ئۆزى تۇغماس بولۇپ، بۇ تەقدىرنىڭ تەخىرسىزلىكىنى بۇ بىچارە چارىسىز ئايالنىڭ چوڭ گۇناھى بولۇپ قالغان، بۇ سەۋەبتىن يولدىشىدىن داۋاملىق تاياق يەيدۇ. شۇنداقتىمۇ ئىنتايىن خوش چىراي، سەۋرچان ئايالدۇر.

5. سەيىد ئەخمەت: ئېگىز بويلۇق، قوپال، ئىنتايىن ھۆرۈن كىشىدۇر. ئورۇزقۇلنىڭ يېنىدا ئىشلەيدۇ. ئايالى ۋە ئىككى قىزى بار.

رومانىدىكى ئۆتمۈشنىڭ سۈمبۈلى بولغان مۇمىن بوۋاي بىلەن كەلگۈسىنىڭ سۈمبولى قولغا بالا ئوتتۇرىسىدىكى دىراماتىك بىر مۇناسىۋەت ئارقىلىق ئىنسانىنىڭ تۈيغۇسى ۋە چۈشەنچىلىرىنى ئۆزىگە خاس بىر ئۇسلۇب ئارقىلىق ناھايىتى روشەن يورۇتۇپ بەرگەن.

ھەسەردىكى باش قەھرىمان بالا بولسا بۇ كىچىككىنە جىلغىدا ئۆز ھاياتىنى بەختلىك ئۆتكۈزۈشكە تىرىشىدۇ، ھېچبىر دوستى يوق مەكتەپكىمۇ تېخى كىرمىگەن ئىدى. چوڭ خوش بولىدىغان ئىشى بوۋىسى دەريا قىرغىقىغا ياساپ بەرگەن كۆلچەكتە ئۆزۈش. »تۆگە، بۆرە، ئېگەر ۋە تانكا« دەپ ئىسىملارنى قويىۋالغان قۇرام تاشلار بىلەن

سۆزلىشىش ۋە بوۋىسىدىن مەسەل ئاڭلاش. شۇنىڭدەك ھەر ئاخشام بوۋىسىنىڭ دۇربۇنىنى قولىغا ئېلىپ، تاغنىڭ ئۈستىگە چىقىپ، ئىسسىق كۆلنى كۆزىتىدۇ ۋە ئىسسىق كۆلدە بەش -ئالتە مىنۇتلا كۆرۈنۈپ يوقاپ كېتىدىغان ئاق پاراخوتقا قارايدۇ.

بالىنىڭ دادىسى بىلەن ئاپىسى، بالا تۇغۇلۇپلا تاشلاپ قويۇپ كېتىپ قالغان. مۇمىن بوۋاينىڭ قىزى بولسا بۇ بالىنىڭ ئانىسى بولۇپ، ئۇ يولدىشى بىلەن ئاجرىشىپ كېتىپ، بالىنى بوۋايغا تاشلاپ قويۇپ، شەھەرگە كېرىپ كەتكەن ۋە ئۇ يەردە قايتا توي قىلىپ، ئۆز ئالدىغا بىر ئائىلە قۇرغان.

بالا ئاشۇ ئىسسىق كۆلدىكى ئاق پاراخوتنىڭ كاپىتانىنى ئۆزىنىڭ دادىسى ئىكەنلىكىگە ۋە بىر كۈنى ئۆزىنىڭ بېلىقتا ئايلىنىپ، ئاشۇ ئاق پاراخوتنىڭ يېنىغا ئۇزۇپ بېرىپ، دادىسى بىلەن كۆرۈشىدىغانلىقىنى خىيال قىلىدۇ ۋە بۇنىڭغا ئىشىنىدۇ.

بالا كېيىن مەكتەپكە كېرىدۇ. بوۋاي يولنىڭ ئۇزاقلىقىغا قارىماي ئات بىلەن داۋاملىق بالىنى سەھەردە ئاپىرىپ، كەچتە ئەكېلىدۇ. بىر كۈنى ئورۇزقۇل بوۋاينى ئىشتىن بۇرۇن چۈشۈشگە يول قويمايدۇ – دە، بالىنى ئەكېلىشكە كېچىكىپ قالىدۇ ۋە بالا مەكتەپ دەرۋازىسى ئالدىدا بوۋاينى ساقلايدۇ، ئاخىرى مۇئەللىم بالىنى ئىلىپ مېڭىشىغا بوۋاي كېلىدۇ، بالا بوۋايغا ئاچچىقلىنىپ گەپ قىلمايدۇ، ئەمما بوۋاي بالىنىڭ كۆڭلىنى ئىلىش ئۈچۈن »مۆڭگۈزلۈك مارال ئانا« ناملىق مەسەلنى ئېيتىپ بېرىپ كۆڭلىنى ئالىدۇ. بوۋاينىڭ ئېيتىشچە ھەممىمز مۇشۇ مارال ئانىنىڭ پۇشتىدىن كەلگەن ئىكەنمىز.

بالا بۇنىڭغا ئىشىنىدۇ. مەسەلگە ئاساسلانغاندا بۇ جىلغىدىن مارال ئانا كەتكەن ئەمما كېيىن قايتا كۆرۈلگەن. بىر كۈنى ئۇ مارال ئانىنى سەيىد ئەخمەت ئورماندا كۆرۈپ قىلىپ، ئاتماقچى بولۇپ قارغا ئالدۇ ئەمما ئۆزى ھاراق ئىچىۋالغان بولغاچقا، نىشانغا ئالالمايدۇ، شۇنىڭ بىلەن يېنىدىكى مۇمىن بوۋاينى مارال ئانىنى ئېيتىشقا بۇيرۇيدۇ لېكىن بوۋاي قەتئىي رەت قىلىدۇ. سەيىد ئەخمەت بوۋايغا تەھدىت قىلىپ، ئورۇزقۇلغا چاقىدىغانلىقىنى ئېيتىدۇ. بۇنىڭ بىلەن بوۋاي مارال ئانىنى ئاتىدۇ.

بۇ كېچە ئورۇزقۇلنىڭ ئۆيىدە مارال ئانانىڭ گۆشى بىلەن چوڭ زىياپەت بولىدۇ. بوۋاي قاتتىق ئازابلىنىدۇ ۋە ئاخىرى ئوچاق بېشىدا ھوشىدىن كېتىدۇ. ئۇ كېچە بالا قاتتىق ئاغرىپ قالغان بولۇپ ئەمما تالادىكى پۇتۇن ئىشلارنى تۈيۈپ تۇرىدۇ ۋە تالاغا چىقىدۇ بوۋاينىڭ ھوشسىز ياتقانلىقىنى كۆرۈپ بوۋا! بوۋا! دەپ ۋاقىرايدۇ ۋە قازاندا قاينىۋاتقان مارال ئانىنىڭ گۆشىنى كۆرۈپ قاتتىق ئازابلىنىپ،بۇ ھاياتتىن ئۈمىدسىزلىنىدۇ ۋە دەريا تەرەپكە يۈگۈرەيدۇ دە، دەريانى ئۆزىنى ئېتىپ دەريانى چۆكۈپ كېتىدۇ، ھەرگىز كۆرۈلمەيدۇ.

يازغۇچى بۇ رومانىنى مانا شۇنداق تراگىدىيەلىك ئاخىرلاشتۇرۇش ئارقىلىق ھاياتنىڭ ئاچچىق ۋە قىپ-يالاڭاچ ھەقىقىي ماھىيىتىنى ئوتتۇرىغا چىقارغان.

ھايات دېگەن مانا مۇشۇ! دۇنياغا كەلمىسەڭ ھېچنەرسىنى تۈيمايسەن ۋە كۆرمەيسەن، ئەمما كەلدىڭمۇ دەرتلەردىن قۇتۇلالمايسەن.

ئەسەردە بالا بۇ دۇنيادا بەختلىك بولۇش ئۈچۈن شۇنچە تىرىشقان بولسىمۇ، ھېچ بەخت يۈزى كۆرمەيدۇ، چۈنكى بۇ بالا ئەسلىدە ئۆز يىلتىزىدىن يۇلۇۋېتىلگەن، دۇنيانىڭ ھەرقايسى جايلىرىغا چېچىلىپ كەتكەن ياش نەسىللەرنىڭ قەھرىمانلىرىدىن بىرسىدۇر.

يازغۇچى چىڭگىز ئايتماتوۋنىڭ ئىدىيەسىدە ئۆسمۈرلۈك بولسا كەلگۈسىدىكى ئىنسان خاراكتېرىنىڭ تۇخۇمىدۇر. ئۆسمۈرلۈك بولسا يەنە ئانا تىلىنى ئۆز ئاتا-ئانىسىنىڭ قوينىدا تۇرۇپ ئۆگىنىدىغان ۋە ئەتراپتىكى ئىنسانلارغا، تەبىئەتكە، بولۇپمۇ ئۆز مەدەنىيىتىنىڭ ئالاھىدىلىكلىرىنى ھەقىقىي مەنىسى بىلەن ھېس قىلىدىغان بىر مەزگىلدۇر.

بۇ رومانىدىكى نۇرغۇن ئەپسانى ھېكايىلەر ۋە مەسەللەرنى مۇمىن بوۋاي بالىغا سۆزلەپ بېرىدۇ. مەن تۆۋەندە بۇلاردىن ئىككىسىنى سىلەر بىلەن ئورتاقلاشماقچىمەن.

پادىشاھ بىلەن ئەسىر:

بۇرۇنقى زامانىدا بىر پادىشاھ بىلەن يەنە بىر دۆلەتنىڭ پادىشاھى ئۇرۇش قىلىپ، ئۇرۇشتا يەڭگەن پادىشاھ بولسا يېڭىلگىنىنى ئەسىرگە ئاپتۇ.

يەڭگۈچى پادىشاھ بولسا ئەسىر پادىشاھقا مۇنداق دەپتۇ: „ ئەگەر خالساڭ مىنىڭ قۇلۇم بولۇپ، يېنىمدا ياشا. بۇنداق بولغاندا ئۆز ئۆمرۈڭنىڭ يېتىشچە ئۇزۇن ۋاقىت ياشىيالايسەن. ئەگەر بۇ تەكلىپىمنى قوبۇل كۆرمىسەڭ، ئەڭ مۇھىم ئارزۇيۇڭنى ماڭا ئېيت. مەن بۇ ئارزۇيۇڭنى قاندۇرغاندىن كېيىن، كاللاڭنى ئالىمەن، ھاياتىڭ دەرھال ئاخىرلىشىدۇ.“

ئەسىرگە چۈشكەن پادىشاھ مۇنداق جاۋاب بېرىپتۇ: “ قۇل بولۇپ بىر ئۆمۈر ياشاشنى زىنھار خالىمايمەن. مېنى خالىغىنىڭ بويىچە ئۆلتۈر. مىنىڭ ئەڭ ئۇلۇغ ئارزۇيۇم شۇكى ئانا ۋەتىنىمدىن بىر پادىچنى بۇ يەرگە كەلتۈرگەن.“

يەڭگۈچى پادىشاھ: „ پادىچنى نېمە قىلسەن؟ “

ئەسىر پادىشاھ: “ ئۆلۈشىنڭ ئالدىدا يۇرتۇمنىڭ خەلق ناخشىلىرىدىن بىرنى پادىچىدىن ئاڭلىغۇم بار” دەپتۇ.

دېمەككى بۇ مىكرو ھېكايىدىن شۇنى چۈشەندۇقكى، بۇرۇنقى ئىنسانلار قۇل بولۇپ ياشاشتىن، ئۆز يۇرتلىرىنىڭ بىر غەزىلى ئۇچۇن ئىسسىق جانلىرىنى پىدا قىلىپ، ئۆلۈشنى شەرەپ دەپ بىلگەن.

ئاچ بۆرە توغرىسىدىكى مەسەل:

بىر كۈنى بىر ناھايىتى ئېچىقاپ كەتكەن بىر بۆرە يەيدىغان بىر ئولجا ئىزدەپ كېتىۋاتسا ئالدىغا بىر تۈلۈم چاچقان ئۇچراپ قاپتۇ. بۆرە، تولۇم چاچقانغا ھومۇيۇپ تۇرۇپ: »كۆزۈمگە تولا كۆرۈنمە، قورساقنىڭ ئاچلىقىدا بىر يالماپ يۇتۇۋەتسەم تويسەن تازا!« دەپتۇ.

چاچقان مۇنداق جاۋاب بېرىپتۇ: »ماڭا ھەرگىز تەككۈچى بولما، ئاچكۆزلۈكىڭ بېشىڭغا چىقىدۇ. ئەگەر ماڭا ئاچكۆزلۈك قىلساڭ سىنى ئىشتەك قىلۇۋېتىمەن.

بۆرە ، ھاھ، ھاھ، ھاھ قىلىپ، كۈلۈب كېتىپ: “ بۆرىنىڭ بولسا ئىت بولۇپ قالغىنى ئەلمساقتىن كۆرۈلۈپ باققان ئەمەس. بۇ سىنىڭ ئەدەپسىزلىكىڭ ئۈچۈن سىنى يەيمەن!« دەپلا، تۈلۈم چاچقانىنى بىر يالماپ يۇتۇۋېتىپتۇ. ئەمما ئاچكۆز بۆرە راستىنلا شۇنداق باشلاپ ھەقىقىي بۆرىدەك ياشاشتىن مەھرۇم قاپتۇ.

نە ۋاقىت بۆرە ، بىر قويغا ياكى باشقا بىر ئولجىغا ھۇجۇم قىلاي دېسە. قورسىقىدىكى تۈلۈم چاچقان ۋارقىراپ، جار سىلكىپ: »ئەي پادىچىلار! ئۇخلاپ قالماڭلار، مەن ئاچ كۆز بۆرە كەلدىم. مەن بولسام قارا بۆرە! قويۇڭلارنى ئېلىپ قاچماقچىمەن!!« دەپ ۋارقىرايدىكەن.

بۇنداق چاغدا ئاچ كۆز بۆرە نېمە قىلارنى بىلمەيدىكەن. ئۇ يەر بۇ يەرلىرىنى چىشلەپ، ئۆزىنى ئۇياق-بۇياقتا ئېتىپ، يەردە يۇمىلايدىكەن. تۈلۈم چاچقان ھېچ تۇرماستىن ۋارقىرايدىكەن. »پادىچىلار كېلىڭلار، يوغان كالتەكلىرىڭلار بىلەن مېنى ئۇرۇڭلار، مەن ئاچ كۆز بۆرىنىڭ تېرىسىنى تەتۈر سويۇڭلار!«. پادىچىلار بولسا كالتەكلىرىنى قوللىرىغا ئېلىپ، بۆرىنى سۈرۈپ-توقاي قىلۇۋېتىدىكەن. بۆرە بولسا ئارقىسىغا قارىماي بەدەر قاچىدىكەن. بۆرىنىڭ قورسىقىدىن يەنە داۋاملىق شۇ ۋارقىراش ئاۋازلىرى ئاڭلىنىدىكەن. بۇ ئەھۋالنى كۆرگەن پادىچىلارمۇ نېمە ئىش بولغانلىقىنى بىلەلمەي، ھاڭ-تاڭ بولۇپ، تۇرۇپ قالىدىكەن.

ئاچ كۆز بۆرە بولسا سارىڭلارەك ھەم قاچىدىكەن ھەم ۋارقىرايدىكەن: »مېنى تۇتۇڭلار، ئەدىپىمنى بىرىڭلار، جاجامنى بىرىڭلار! ئاچ كۆزلىگىمگە تويغۇزۇڭلار!«. پادىچىلار بەزىدە كۈلۈپ تېلىقىپ، يەرلەردە يېتىپ قالىدىكەن. بۇ ۋاقىتتا بۆرە قېچىپ قۇتۇلىدىكەن. ئەمما ئىش بۇنىڭ بىلەن تۈگىمەيدىكەن. بۆرە نەگە بارسا شۇ يەردە ئاچ كۆزلۈك بىلەن يۇتۇۋەتكەن قورسىقىدىكى تۈلۈم چاچقان شۇنداق ئاۋاز چىقىرىدىكەن. بۇ سەۋەب بىلەن بۆرە يەيدىغان ئولجا بولالماي، ئاچلىقتىن بىر تەرە بىر ئۈستىخان بولۇپ قالىدىكەن. ئاخىرى بۇ ئاچلىقتا چىدىمىغان بۆرە چىشلىرىنى چاكىلدىتىپ: »نېمە بۇ بېشىمغا كەلگەنلە! نېمە دەرد بۇ تۈگىمەيدىغان! بۇنىڭدىن جاق تويدۇم!« دەپ زارلىنىدىكەن. ئەمما تۈلۈم چاچقان ھېچ تۇرماي: »پالانچىنىڭ قويلىرى بەك سېمىز، ئىگىلىرى پاك، قويلىرىغا ھۇجۇم قىل!، ياكى پالانچىغا بار، ئۇ ھازىر قاتتىق ئۇيقۇدا« دەپ بېشىنى ئىلىشتۇرۇتىدىكەن. ئاچ بۆرە ھۇجۇم قىلاي دېيىشگە يەنە ئوخشاشلا ۋارقىرايدىكەن.

ئاخىرى بۇ ئىشلارغا چىدىمىغان ئاچ بۆرە: »بۇنداق بۆرە بولۇپ ياشىغاندىن بىرەرسىنىڭ „ئىتى بولۇپ، ئىتتەك ياشاي« دەپ ئىت بولۇپ ياشايدىكەن.

ئىنسانلار ئەسلىدە ئىنسانىدەك دۇنياغا كېلىدۇ ۋە ئىنسانىدەك غۇرۇرلۇق ياشايدۇ. لېكىن بەزىلەر ئاچ كۆزلۈك قىلىپ، ئۆز غۇرۇرىنى ئۆزى دەپسەندە قىلىپ، باشقىلارغا باغلىنىپ قالىدۇ. بۇنىڭ بىلەن شۇلارنىڭ ئىتى بولۇشقا مەجبۇر بولىدۇ.

مەن چىڭگىز ئايتماتوۋنىڭ “ئاق پاراخوت” ناملىق رومانىنى ئوقۇغاندىن كېيىن، يەنە بىر ھەقىقەتنى چۈشەندىمكى، ئىنسانىڭ بېشىغا بەخت بىلەن يەنە داۋاملىق ئىنسانىڭ رۇھىي دۇنياسىنى، ھەتتا پۈتۈن ھاياتىنى ئاستىن-ئۈستىن قىلۇۋېتىدىغان بەختسىزلىكلەر بىرگە كېلىدۇ. بەزى ئىنسانلارغا بۇ دۇنيادا بەخت يوقتەكلا بىلىنىدۇ. ڭ ھەممە خۇشاللىقنى، بەختنى كاللىسىنڭ ئىچىدىكى رۇھى دۇنياسىدىنلا تېپىپ ياشايدۇ...

ۇ رومانىدىن قىسقىچە خاتىرىلەر:

1. مېنى بېلىق بولالمايدۇ دەمسەن؟ كۆرۈسەن بىر كۈنى قانداق بولىدىغانلىقىمنى. بىر كۈنى بېلىق بولۇپ، ئاق پاراخوتنىڭ قېشىغا ئۇزۇپ بارىمەن.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەرۋە قولىيازمىلار ئامبىرى

2. ئۆيلەرنىڭ ئارقىسىدىن قاراش، بىر ئىنسانغا سىرتىدىن قارىغانغا ئوخشاش. ئىچىدە نېمىلەر بارلىقىنى ھېچ بىلەلمەيسەن.

3. ئىنساننىڭ بەختلىك بولۇشى ۋە بۇ بەختنى باشقىلارغا ئۆتۈنۈپ بېرىشى بەزىدە نېمە دېگەن ئاسان ھە! ئەمما ئەمەلىيەتتە ھەقىقىي ھايات مۇنداق ئەمەس. بەختكە يانداش، پېشىنى ھېچ قويۇۋەتمەي، ئىنسان روھىنى ۋە پۈتۈن ھاياتىنى ئاستىن-ئۈستۈن قىلىۋېتىدىغان بالا-قازالار، بەختسىزلىكلەرمۇ بار.

4. ئىنسان يالغۇز بولغاندا نېمىلەرنى ئويلىمايدۇ دەيسىز. ئەمەلىيەتكە ئاشمايدىغان خېياللار، ئۇچۇپ كەتكەن يىللار، بىرىنجى مۇھەببەت... ئۇزاق-ئۇزاقلاردا قالغان ۋاقىتلارنى، ئىگە بولالمىغانلارنى ۋە ئېرىشەلمەيدىغان بىر ئىستەكنى ئەسكە ئالماق، چۈشەنمەك ھەجەپمۇ ياخشى بىر نەرسە ھە! نېمە ئۈچۈن مۇشۇنداق بولىدىغاندۇ؟ بۇلارنى ئىنسانلار بىلەلمەيدۇ. ئەمما ئىنسانلار بۇلارنى چۈشىنىشنى، ئۇ كۈنلەرنى قايتىدىن ياشىغاندەك ياشاشنى ياخشى كۆرىدۇ.

5. شاخلارغا ئېسىلىپ، ھېرىپ كەتكەن يوپۇرماقلار يەرلەرگە چۈشۈۋاتاتتى.

6. تاغلارغا يەنە كۈز كەلدى. قاينام-تاشقىنلىققا چۆمگەن يازدىن كېيىن، ھەر تەرەپ كۈزنىڭ جىمجىتلىقىغا چۆكتى. يايلاققا چىققانلارنىڭ چىقارغان چاڭ-توزاڭلىرى تىندى. ياققان ئوتلىرى ئۆچتى. ھايۋانلار قىشلاققا كەتتى. ئۇلار بىلەن بىرگە ئىنسانلارمۇ كەتتى. تاغلار بوش ئادەمسىز قالدى.

7. ئېشەككە، ئېشەك ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلاپ بېرەلمەيسەن.

8. ئانا ئاچچىقلايدۇ، ئانا ئازار بېرىدۇ، ئەمما ئانا كۈلۈمسىرەيدۇ بالىسىغا...

9. بىر ئادەمنى دۇنياغا ئاپىرىدە قىلماق ۋە ئۇنى يېتىشتۈرۈپ، چوڭ قىلىش ئۈچۈن بەكمۇ ئۇزۇن ۋاقىت كېتىدۇ. ئەمما ئۇنى ئۆلتۈرۈش بەكمۇ ئاسان، بىردەمدىلا ئۆلتۈرەلەيسەن.

10. سۇ بويلاپ ئۈزۈپ كەتتىڭ ئوغلۇم، ئۆزۈڭ بىلەن بىللە رىۋايەتلىرىڭنىمۇ ئېلىپ كەتتىڭ. ئۈزۈپ كەتتىڭ....

ھېچ بىر ۋاقىت بېلىق بولالمايدىغانلىقىڭنى بىلەتتىڭمۇ؟

»ئاق پاراخوت« نى كۆرەلمەيدىغانلىقىڭنى ۋە ئۇنىڭغا »سالام ئاق پاراخوت، مەن كەلدىم، مانا مەن!« دىيەلمەيدىغانلىقىڭنى بىلەمتىڭ؟

جىلغىنى بويلاپ ئۈزۈپ كەتتىڭ ئەي ئوغلۇم!

ئەمدى مەن پەقەت مۇشۇ نالەنى دېيەلەيمەن؛

بالىلىق قەلبىڭ بىلەن بالىلىق روھۇڭ بولسا چىقىشالمايدىغان ھەرقانداق نەرسىنى رەت قىلدى. ماڭا تەسەللى بېرىدىغان پەقەت مانا مۇشۇلار.

بىر چاقماق چاققىچىلىكلا ياشىدىڭ سەن، بىر قېتىم چاقنىدىڭ ۋە ئۆچتۈڭ. چاقماقنى چاقتۇرغان كۆكتۇر. كۆك ئەبەدىدۇر. مانا ماڭا تەسەللى بولىدىغىنى.

باشقا يەنە بىر تەسەللىمۇ بار:

ئىنساندىكى بالىلىق ۋىجدان، تۇخۇمداندىكى ئۇرۇققا ئوخشايدۇ. ئۇ ئۇرۇق بولمىسا تۇخۇم بىق چىقارمايدۇ، تەرەققىي قىلمايدۇ.

يەر يۈزىدە بىز نېمىلەرنى ئۈمىد قىلساق قىلايلى، ئىنسانلار تۇغۇلىدىغان، ئۆلىدىغان ۋە ياشايدىغانلار بولسا ھەقىقەت بىلەن توغرۇلۇق دېگەن نەرسە مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ.

ساڭا ئۆزۈڭنى سۆزى دەپ خوشلاشماقچىمەن: «مەرھابا ئاق پاراخوت، مەن كەلدىم!»

08.09.2016، گېرمانىيە

ئەسكەرتىش: ئۇيغۇر ئاكادېمىيىسى تور بېتىدىكى يازمىلار ئاپتورنىڭ ئۆزىنىڭ كۆز-قارىشىغا ۋەكىللىك قىلىدۇ. تور بېتىمىزدىكى يازمىلارنى مەنبەسىنى ئەسكەرتكەن ھالدا كۆچۈرۈپ كەڭ تارقىتىشقا بولىدۇ.

دوستانە ئۇلانمىلار – 2

ئالتۇن ئوق تورى

ۋەتىنىم مۇنبىرى

ئەلكۈن تورى

ئەۋلات تورى

ئۇيغۇر كىتاب تورى

ئانا تىل تېلىۋىزىيەسى

دوستانە ئۇلانمىلار – 1

ئامېرىكا ئۇيغۇر ئاكادېمىيىسى

ياۋرۇپا ئۇيغۇر ئاكادېمىيىسى

ئاۋىسترالىيە ئۇيغۇر ئاكادېمىيىسى

دۇنيا ئۇيغۇر قۇرۇلتىيى

RFA ئۇيغۇرچە

ئۇيغۇر رادىئو تېلىۋىزىيەسى

ئاكادېمىيەنىڭ بۇرچى ۋە نىشانى

ئۇيغۇر ئاكادېمىيىسى - ئۇيغۇر زىيالىلارنىڭ ئۆز ئارا ھەمكارلىقىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشىغا تۈرتكە بولۇپ، ئۇيغۇر مىللىي روھىنى ئويغۇتۇش ۋە مىللىي كىملىكىنى قوغداش بىلەن بىرلىكتە، قۇتادغۇ بىلىگ ئېنىستىتوتى قۇرۇش ئۇنى ئۇيغۇرلار تەرىپىدىن قۇرۇلغان بىر ئۇنىۋېرسىتېتقا ئايلاندۇرۇپ، ئۇيغۇرلارنىڭ مىللىي مەۋجۇتلۇقىنى قوغداش ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈچۈن ھەر ساھەدە مىللەتكە يارامليق ياشلارنى يېتىشتۈرۈش ئۈچۈن خىزمەت قىلىدىغان بىر ئىلمىي ئورگاندۇر.

ئۇيغۇر ئاكادېمىيىسى

ئاكادېمىيە ھەققىدە

ئاكادېمىيە ئەزالىقى

تور كۈتۈپخانىسى

تەۋپىق ئوقۇش مۇكاپاتى

ئىئانە

ئالاقە

© ئاكادېمىيە ئورگان تورى